

بسمه تعالی

ناتوانی یادگیری غیر کلامی

مؤلف

ماریک مولنار - کلامپر

مترجمان

رفیه اسدی گندمانی

محمد علی باقری نژاد

عباس نسائی

سرشناسه	: ماریک مولنار-کلامپر. Marieke Molenaar-Klumper
عنوان و نام پدیدآور	: ناتوانی‌های یادگیری غیر کلامی، ویژگی‌ها، تشخیص و درمان در محیط آموزشی / تالیف ماریک مولنار کلامپر؛ مترجمین رقیه اسدی گندمانی، محمد علی باقری نژاد پایینی، عباس نساان.
مشخصات نشر	: تهران: موسسه فرهنگی هنری مخترعین و متفکرین آریا ۹۱
مشخصات ظاهری	: ۱۰۲ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۲۷۹-۲-۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: ناتوانی‌های یادگیری - روانشناسی، آموزش و پرورش
موضوع	: ناتوانی یادگیری غیر کلامی
شناسه افزوده	: اسدی گندمانی، رقیه، ۱۳۶۴ : مترجم
شناسه افزوده	: باقری نژاد پایینی، محمد علی، مترجم
شناسه افزوده	: نساان، عباس، مترجم
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۱۲/۴۷۷۱۲ م
رده بندی دیویی	: ۶۱۸/۹۲۸۵۸۸۹
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۹۷۱۴۵۵

ناتوانی یادگیری غیر کلامی

مؤلف

ماریک مولنار-کلامپر

مترجمان

رقیه اسدی گندمانی، محمد علی باقری نژاد، عباس نساان

صفحه آرا: عباس نساان

چاپ: ۱۳۹۲

نوبت چاپ: اول

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۶۰۰۰۰ ریال

ناشر: موسسه فرهنگی هنری مخترعین و متفکرین آریا

نشانی: صادقیه، بازار سنتی ستارخان فاز ۴ طبقه اول واحد ۴/۷۳

تلفن: ۰۹۱۲۶۸۷۲۷۰۶

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

پیش‌گفتار مترجمان

من همیشه از این‌که کارنامه‌ام را به دیگران نشان بدهم در هراسم. مادرم به مدرسه آمده و من درحالی‌که در جایم نشسته‌ام گریه می‌کنم.

معلم می‌گوید "او اصلاً تلاش نمی‌کند، او استعداد خوبی دارد اما از آن استفاده نمی‌کند. شما خود می‌دانید فکرش همیشه در جای دیگری سیر می‌کند".

من برای خود قصری خواهم ساخت که در آن اژدها و پادشاهانی زندگی می‌کنند. من بر آنها سوار خواهم شد و همانطور که در برابر پنجره ایستاده‌ام بر جاده‌های بروکلین نظر خواهم افکند. (نیل دیاموند، جاده‌های بروکلین نقل از هالان و کافمن ترجمه جوادیان، ۱۳۸۴)

آن‌چه در بالا آمده است به خوبی ناکامی‌های یک کودک با ناتوانی یادگیری را توصیف می‌کند. ناتوانی یادگیری اصطلاحی است برای اشاره به کودکانی که در مدرسه مشکل دارند، اما نمی‌توان آن‌ها را به عنوان افراد با اختلال هیجانی یا عقب‌ماندگی ذهنی در نظر گرفت. اگرچه در سال‌های گذشته این کودکان را به عنوان آسیب مغزی، اختلال ادراکی و حتی کندآموز تلقی می‌کردند، اما امروزه شناخت بهتری از ناتوانی‌های یادگیری حاصل شده و تأکید اصلی به سمت بدکارکردی دستگاه عصبی مرکزی و زیر نوع‌های خاص و بیشتری از ناتوانی یادگیری پیش رفته است. یکی از زیر نوع‌های ناتوانی یادگیری که در سال‌های اخیر مورد توجه پژوهشگران و محققان قرار گرفته ناتوانی یادگیری غیرکلامی است. ناتوانی یادگیری غیرکلامی نوعی نشانگان عصب‌شناختی است که با مجموعه‌ای از نارسایی‌ها و توانش‌های ویژه به طور توأم در کودک مشخص می‌شود.

با توجه به نیاز روز افزون دانشجویان و درمانگران در حوزه ناتوانی یادگیری این کتاب انتخاب و ترجمه شد. مخاطبان اصلی این کتاب معلمان، روانشناسان، درمانگران و مددکاران اجتماعی هستند. کتاب با توضیح کاملی در مورد ویژگی‌های کودکان با ناتوانی یادگیری غیرکلامی آغاز می‌شود. در فصل دوم، ۲ نیم رخ تحولی برای شناسایی اولیه این کودکان ارائه می‌شود در فصل سوم در مورد ابزارهای تشخیصی و همچنین تشخیص افتراقی صحبت می‌شود در فصل چهارم نیز مباحث مربوط به درمان ناتوانی یادگیری غیرکلامی مورد بحث قرار می‌گیرد در این کتاب با واژه‌های اختلال یادگیری غیرکلامی و ناتوانی یادگیری غیرکلامی روبرو می‌شوید، مترجمان این واژه‌ها را براساس استفاده مولف در قسمت‌های مختلف کتاب و بر حسب رعایت امانت ترجمه کرده‌اند.

مترجمان امیدوارند این اثر مورد اقبال خوانندگان محترم قرار گیرد و از نظرات خوانندگان گرامی استقبال می‌نمایند در پایان از مساعدت و همکاری جناب آقای دکتر شریفی مدیر محترم انتشارات مخترعین و متفکرین آریا برای چاپ این کتاب تشکر و قدردانی می‌کنیم.

فهرست مطالب

۳.....	پیش‌گفتار مترجمان
۷.....	سپاسگزاری
۹.....	درباره نویسنده
۱۰.....	مقدمه
۱۳.....	مطالعه موردی

فصل اول

۱۹.....	اختلال یادگیری غیرکلامی چیست
۱۹.....	۱-۱ تعریف
۲۱.....	۱-۲ ویژگی‌ها
۲۱.....	۱-۲-۱ هماهنگی روانی حرکتی
۲۳.....	۱-۲-۲ اکتشاف
۲۵.....	۱-۲-۳ ادراک
۲۷.....	۱-۲-۴ سطح فعالیت
۲۸.....	۱-۲-۵ زبان و گفتار
۳۰.....	۱-۲-۶ هیجانات
۳۰.....	۱-۲-۷ رفتار اجتماعی و توانایی سازگاری
۳۲.....	۱-۳ پیشرفت در مدرسه
۳۵.....	۱-۴ سبب‌شناسی
۳۷.....	۱-۵ مدل تبیینی

فصل دوم

۴۳.....	ویژگی‌های اختلال یادگیری غیرکلامی
۴۴.....	۲-۱ نیمرخ تحولی پالومبو
۴۵.....	۲-۲ نیمرخ تحولی تامسون

فصل سوم

۵۲.....	تشخیص اختلال یادگیری غیرکلامی
۵۲.....	۳-۱ ابزارهای مورد استفاده برای تشخیص
۵۶.....	نقص در ویژگی‌های سازگاری و هیجانی-اجتماعی
۵۷.....	۳-۲ ارتباط اختلال یادگیری غیرکلامی با سایر دشواری‌های رشدی و یادگیری
۵۹.....	اختلال نارسایی توجه/بیش‌فعالی
۶۰.....	اوتیسم
۶۰.....	نشانگان اسپرگر
۶۱.....	دیس کالکولیا
۶۱.....	ناشنوایی و سخت‌شنوایی

۶۲.....	عقب ماندگی ذهنی.....
۶۲.....	هایپرلکسیا.....
۶۳.....	نشانگان ویلیامز.....
۶۴.....	۳-۳ نتیجه گیری.....

فصل چهارم

۶۶.....	درمان اختلال یادگیری غیر کلامی.....
۶۷.....	۴-۱ راهبردهای درمانی در کلاس.....
۶۷.....	۴-۱-۱ سازماندهی کلاس.....
۶۸.....	۴-۱-۲ شرایط آموزشی تربیتی.....
۷۲.....	۴-۱-۳ برنامه درسی.....
۷۲.....	مهارت های روانی.....
۷۴.....	خواندن.....
۷۴.....	خواندن تخصصی.....
۷۴.....	درک خواندن.....
۷۵.....	دادن شکل به متن.....
۷۶.....	هجی کردن.....
۷۷.....	ریاضیات.....
۷۷.....	آماده سازی و شروع ریاضیات.....
۷۸.....	انتخاب روش.....
۷۸.....	کاربرد مواد.....
۷۹.....	راهبردهای محاسبه.....
۸۰.....	ساختار برگه کار.....
۸۱.....	چشم انداز بلند مدت.....
۸۱.....	نوشتن.....
۸۲.....	روش نوشتن.....
۸۴.....	چشم اندازهای بلند مدت.....
۸۴.....	نوشتن در سایر موضوعات تحصیلی.....
۸۵.....	هماهنگی روانی حرکتی.....
۸۸.....	رشد هیجانی و اجتماعی.....
۹۰.....	۴-۲ راهبردهای درمانی در خانه.....

۹۲..... ۳-۴ پیش آگهی

۹۵..... سخن آخر

منابع

۹۷..... منابع

www.ketab.ir

سپاسگزاری

کتاب حاضر را زمانی (سپتامبر ۱۹۹۸ - ژوئن ۱۹۹۹) که در موسسه دی‌براگ^۱ منطقه‌ی لیدن^۲ بودم به نگارش در آوردم. این موسسه مانند یک مدرسه عادی است که فعالیتش را با مشاهدات نظامدار، درمان و گسترش بینش‌های جدید، پشتیبانی می‌کند، از این طریق پایه و اساس این کتاب شکل گرفت. اولین نسخه‌ی این کتاب در سال ۱۹۹۹ به صورت بروشور منتشر شد تا اطلاعاتی را در اختیار افرادی قرار دهد که به صورت مستقیم با آموزش کودکان اختلال یادگیری غیرکلامی سر و کار دارند. علاوه بر این، این بروشور بین معلمان سراسر منطقه‌ی لیدن توزیع شد و واکنش‌های مثبت بسیار زیادی که بروشور ایجاد کرد موجب گسترش این کتاب شد. بدون حمایت همکارانم در موسسه دی‌براگ هیچ کدام از این‌ها میسر نمی‌شد. واکنش‌های مشتاقانه، پرسش‌های انتقادی، نکات سازنده و هشیاری مردم در مورد مقالات جدید اختلال یادگیری غیرکلامی کمک کرد تا این کتاب به چیزی که امروز است تبدیل شود.

من شخصاً دوست دارم از افرادی که اسامی‌شان در زیر می‌آید قدردانی کنم: کوآن وان ژست^۳ (هماهنگ‌کننده‌ی درمان^۴ / مربی^۵)، آنا - لایس بسمر^۶ (هماهنگ‌کننده درمان / روان‌درمانگر)، سوزان کلوایورس^۷ (معلم)، اسکس پورمر^۸ (معلم)، آناکه سومر^۹ (معلم زبان)، مارژولین توایج ثاف^{۱۰} (معلم ترمیمی^{۱۱}) و کییس باینتما^{۱۲} (مدیر موسسه پی آی). آن‌ها اطلاعات و نظرات ارزشمندی در ارتباط با سوابق حرفه‌ای و دانشگاهی خود در این زمینه به من

^۱ - De Brug ^۲ - Leiden ^۳ - Koen van Zoest ^۴ - treatment coordinator

^۵ - pedagogue ^۶ - Anne-Lies Besemer ^۷ - Suzanne Kluivers ^۸ - Elske Purmer

^۹ - Anneke Sumer ^{۱۰} - Marjolein Tuijthoff ^{۱۱} - remedial teacher ^{۱۲} - Kees Beintema

ارائه دادند. همچنین دوست دارم از آنکه بوالن^۱، معلم جویس^۲ تشکر کنم که به من اجازه داد تا تا در کلاسش حضور پیدا کنم و هر وقت مناسب دیدم جویس را تحت مطالعه قرار دهم. تمایل او به تنظیم روش تدریس در کلاس به گونه‌ای که به روش من آسیب نزند و گپ‌های خودمانی^۳ خودمانی^۴ که با او داشتم بسیار سودمند بود. تمایل دارم تا از مایکه برنارد^۴ (معلم ترمیمی) که ریاضی را با استفاده از روش من به جویس آموزش داد تشکر کنم؛ از این که به من کمک کردی سپاسگزارم. از والدین جویس نیز متشکرم که به من اطمینان کردند. از همه همکارانم که در سمینارهای من شرکت کردند و نظرات و پیشنهاداتشان را در مورد کتاب به من ارزانی داشتند، کمال تشکر را دارم!

از این موسسه‌ی تربیتی که هم در حکم مدرسه و موسسه است متشکرم، به خصوص از مدیرانش که این فرصت را فراهم نمودند تا بتوانم در مورد این موضوع جالب پژوهش کنم. بدون اطلاعاتی که مدرسه در اختیارم قرار داد، این بروشور هیچگاه به کتاب تبدیل نمی‌شد و در آخر از خانواده و همسرم تشکر می‌کنم که با عشق و صمیمیت مرا کمک کردند تا سخت‌ترین دوران را پشت سر بگذارم، آن‌ها همراهان همیشگی من در نوشتن این کتاب بودند.

^۱ - Anneke Boelens

^۲ - Joyce

^۳ - informal chat

^۴ - Mieke Bernard

درباره نویسنده

ماریک مولنار - کلامپر^۱ از سال ۱۹۹۸ به عنوان مربی در موسسه‌ی تربیتی لیدن مشغول است. او در مدرسه‌ی دی‌براگ که وابسته به موسسه است، تجارب ارزنده‌ای در درمان کودکان اختلال یادگیری غیرکلامی کسب نموده است. از بسیاری جهات تجربه‌های بالینی او به آنچه از ادبیات این حوزه بدست آمده اطلاعات مناسبی می‌افزاید.

^۱ - Marieke Molenaar-Klumper

مقدمه

تا زمانی که جلوی شما را نگیرید به صحبت ادامه خواهد داد. از هر چیزی تا حدی اطلاعات دارد تمام کلمات دشوار را می‌داند. گاهی فکر می‌کنید با نوجوانی صحبت می‌کنید در حالی که تنها هفت سال دارد. فکر می‌کنید بسیار با هوش است، در حالی که در کلاس سوم مشکل دارد. در درس ریاضی بسیار کم یاد می‌گیرد و معلمش بیان می‌کند که "اعداد را نمی‌فهمد". نوشتن هم موضوع دیگری است که با آن مشکل دارد، گویی بیاد نمی‌آورد حروف چه شکلی دارند، قبلاً در خواندن کند بود اما اکنون بهتر شده است. هنگامی که باید لباس بپوشد و تر و تمیز باشد، کاملاً دست و پاچلفتی است - او نمی‌داند از کجا باید شروع کند. تربیت بدنی و کارهای دستی (نجاری و غیره) را به این دلیل دوست ندارد که بر هماهنگی حرکتی تسلط نیافته است. هر چند سومین سالی است که در مدرسه حضور دارد، هنوز در راهروهای مدرسه گم می‌شود. با این وجود کنجکاو است و از معلم بسیار سوال می‌پرسد، همچنین دوست دارد نزدیک او بنشیند و حتی در زنگ تفریح همراه او باشد. دوست پیدا کردن را بسیار دشوار می‌داند.

کتاب حاضر که مقدمه‌ای بر موضوع اختلال یادگیری غیر کلامی^۲ است می‌تواند گامی برای پژوهش‌ها و بحث‌های بیشتر باشد. اهداف نهایی این کتاب به شرح زیر است:

افزایش آگاهی از نشانه‌های اختلال یادگیری غیر کلامی

شناسایی مشخصه‌هایی که تشخیص اختلال یادگیری غیر کلامی را سرعت می‌بخشد

چگونگی شناخت علائم قطعی اختلال یادگیری غیر کلامی در کودکان

معرفی روش‌های نزدیک شدن به این موضوع

محیط آموزشی دی‌براگ (بریج^۳)، مدرسه‌ای وابسته به موسسه‌ی تربیتی لیدن (پی‌آی) است، که به عنوان نقطه‌ی شروع در نظر گرفته شد. اعضای این مدرسه را کودکان ۳ تا ۱۳ سال تشکیل می‌دهند که در سازگاری با زندگی تحصیلی مشکلات پیچیده و دشواری دارند. این کتاب

^۱ - Clumsy

^۲ -non-verbal learning disorder

^۳ - Bridge

کسانی را مخاطب قرار می‌دهد که در این محیط آموزشی با کودکان دارای مشکلات جدی یادگیری و رفتاری کار می‌کنند. مخاطبان این کتاب معلمان، مربیان^۱، حامیان/مشاوران^۲، معلمان ترمیمی^۳، روانشناسان، درمانگران و مدکاران اجتماعی^۴ هستند. بینشی که فراهم می‌شود نه تنها برای مدارس ویژه قابل استفاده است بلکه می‌تواند در نهادهای آموزشی دیگر نیز به کار رود.

این کتاب با شرح موردی مفصلی شروع می‌شود. سپس در فصل اول (اختلال یادگیری غیرکلامی چیست؟) طرح نسبتاً کاملی از مشخصه‌های بارز رشدی^۵، ویژگی‌های کودک اختلال یادگیری غیرکلامی در حوزه‌های شناختی، روان‌سنجی^۶، اجتماعی-هیجانی و ظرفیت‌های ویژه او ارائه می‌شود. وضعیت تحصیلی کودک مورد بحث قرار می‌گیرد و فصل با تعریفی از اختلال یادگیری غیرکلامی پایان می‌یابد. در فصل دوم (ویژگی‌های اختلال یادگیری غیرکلامی) دو نیم‌رخ تحولی توصیف می‌شود که شناسایی اولیه را تسهیل خواهند ساخت. فصل سوم (تشخیص اختلال یادگیری غیرکلامی) ابزارهای تشخیصی را نشان می‌دهد که در صورت مظنون شدن به وجود اختلال یادگیری غیرکلامی در کودک می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد. در بخش ۲-۳ بررسی مقدماتی نشان می‌دهد که تظاهرات اختلال یادگیری غیرکلامی با سایر بیماری‌های روانپزشکی در کودکان متفاوت است. در همین بخش پرسش‌های انتقادی در مورد وجود اختلال یادگیری غیرکلامی مطرح می‌شود.

فصل چهارم (درمان اختلال یادگیری غیرکلامی) راهبردهای درمانی ملموس که هم در خانه و هم در مدرسه قابل استفاده است و دورنمایی از آینده کودکان مبتلا به اختلال یادگیری غیرکلامی را در بر می‌گیرد. این کتاب با پیشنهادهای در بخش آخر پایان می‌یابد. مقالات و کتاب‌های بسیاری درباره‌ی اختلال یادگیری غیرکلامی نوشته شده است. حتی امروزه پژوهش‌های تجربی در این زمینه انجام می‌شود و اکتشافات بسیاری به دست آمده است. این کتاب به صورت منسجم رئوس کلی بیشتر عقایدی که در انتشارات هلند و انگلیس بیان

^۱ - Classroom Assistants

^۲ - Counselors/Supporters

^۳ - Remedial Teacher

^۴ - Social Workers

^۵ - Typical Developmental

^۶ - psychometric

شده‌اند را مطرح می‌کند. نگارنده امیدوار است که این کتاب مخاطبان را به سمت نکات اصلی
مشخصه‌ها و در نتیجه درمان اختلال یادگیری غیر کلامی پیش ببرد

لیدن، اکتبر ۲۰۰۰

ماریک مولنار - کلامپر

www.ketab.ir